

BANKA SLOVENIJE

ANALIZA MRE@E BAN^NIH ENOT V REPUBLIKI SLOVENIJI

mag. Borut Repan{ek¹

UVOD

Pred dobrim letom in pol smo v analitsko raziskovalnem centru Banke Slovenije analizirali mre`o ban-nih enot v Sloveniji na podlagi podatkov, ki so odra`ali stanje ob koncu leta 1993. Po dveh letih polo`aj analiziramo ponovno, saj menimo, da ob vseh drugih dogajanjih v slovenskem ban-ni{tvu, sprememba mre`e ban-nih enot ne bi smela ostati v ozadju. Zato smo ob prikazu stanja v dr`avi ob koncu leta 1995 ocenili razlike glede na stanje pred dvema letoma, koncentracijo trga ban-nih storitev v dr`avi ter polo`aj in spremembe mre`e ban-nih enot po posameznih skupinah bank², po posameznih bankah in po regijah. Tak{ne analize so v osnovi zanimive s treh vidikov:

- teritorialnega oz. regionalnega; ker prikazujejo, kako je ozemlje dr`ave pokrito s ponudbo ban-nih storitev;
- tr`nega (konkuren-nega); ker na zna-ilen na-in prikazujejo polo`aj na trgu in konkuren-ni boj med poslovnimi bankami;
- poslovno-strate{kega; ker odkrivajo del poslovne strategije posameznih bank.

Analiza je narejena do ravni, ki so jo {e omogo-ali nam razpolo`ljivi podatki o mre`i poslovnih bank iz njihovih revizijskih poro-il, deloma pa smo potrebne podatke pridobili neposredno od poslovnih bank. Zaradi omejitve v razpolo`ljivosti podatkov nismo mogli polo`aja analizirati tako podrobno, kot to lahko naredijo analitiki v poslovnih bankah samih (vsaj za svojo banko). Kljub temu smo pri{li do nekaterih zanimivih zaklju-kov, pa tudi do nekaterih vpra{anj, ki odgovore {e terjajo.

1. PRIMERLJIVOST REZULTATOV TER OBLIKOVANJE REGIJ ZA NAMEN TE ANALIZE

Zaradi ustanovitve novih ob-in na za-etku leta 1994 je neposredna primerljivost rezultatov analiz polo`aja v letih 1993 in 1995 precej ote`ena ({e najmanj na ravni regij) zato smo med sabo primerjali le tiste rezultate za leto 1995 z onimi iz leta 1993, ki so bili za primerjavo nesporni oz. najmanj sporni.

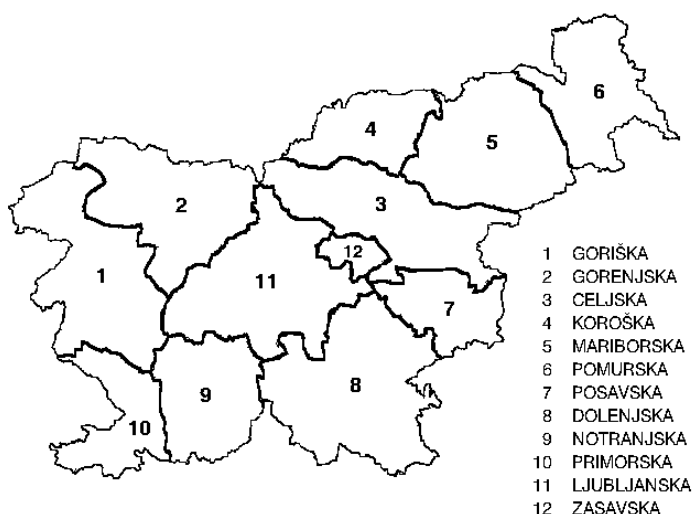
Za razli-ne namene se ozemlje dr`ave deli na manj{e enote razli-no, uradna definicija regij Slovenije pa ne obstaja, zato smo ponovno uporabili `e znano izpred dveh let, izjema je le del razmejitve med dolenjsko in ljubljansko regijo³. Ozemlje Slovenije smo razdelili na 12 regij, kar ka`e *slika 1*.

¹ Pri pripravi tega prispevka mi je bilo sodelovanje sodelavca Simona Juvan-i-a v veliko pomo-.

² V tej analizi hranilno kreditnih slu`b (HKS) ne obravnavamo, predvsem zaradi `e prikazanega polo`aja pred dvema letoma, ki se dejansko ni spremenil.

³ Podro-je ob-in Grosuplje, Dobropolje in Ivan-na Gorica.

Slika 1: Razdelitev ozemlja Republike Slovenije na regije, kot smo jih opredelili za to analizo



2. [TEVILO POSLOVNIH BANK TER GEOGRAFSKA RAZPOREDITEV NJIHOVIH SEDE@EV

2.1 Formalno gledano se {tevílo poslovnih bank v -asu od decembra 1993 do decembra 1995 kljub predpisani in izvedeni dokapitalizaciji ter nekaterim pomembnim dogodkom (razdelitev Ljubljanske banke d.d. in Kreditne banke Maribor d.d. na dve oz. {tiri poslovne banke, pripojitev Komercialne banke Nova Gorica d.d. Novi kreditni banki Maribor d.d.⁴, priklju-itev E banke d.d. Novi Ljubljanski banki d.d.⁵, itd.) ni spremenilo - bilo jih je 33. Zaradi specifi-nega polo`aja Ljubljanske banke d.d. in Kreditne banke Maribor d.d. ju v tej regionalni analizi ne upo{teavamo, zato lahko pod tem pogojem zapi{emo, da se je {tevílo poslovnih bank v Sloveniji v obravnavanem obdobju zmanj{alo s 33 na 31. Skupna bilan-na vsota poslovnih bank je ob koncu leta 1995 zna{ala 1.537 milijard SIT in se je v primerjavi s koncem leta 1993 pove-ala za 64,8%.

2.2 Od 31 poslovnih bank jih je konec leta 1995 imelo 15 sede` v Ljubljani (ena ve- kot dve leti prej: prenos sede`a Ljudske banke d.d. iz Celja v Ljubljano). V Mariboru so imele sede` 3 poslovne banke (pred dvema letoma 4: priklju-itev E banke d.d. k NLB d.d.). Tako je ob zmanj{anju {tevíla poslovnih bank v dr`avi ostalo skupno {tevílo tistih s sede`em v dveh najve-jih slovenskih mestih nespremenjeno (18).

Tako kot ob koncu leta 1993, je imela tudi dve leti kasneje v vsaki izmed dvanajstih slovenskih regij sede` vsaj ena poslovna banka, izjema je (bila) Notranjska. Namesto v petih, kot ob koncu leta 1993, je imela leta 1995 v {tirih regijah sede` ve- kot ena poslovna banka - v ljubljanski (16; prej 15), mariborski (3; prej 4), celjski (3; prej 4) in posavski (2) regiji. Izpadla je gori{ka regija.

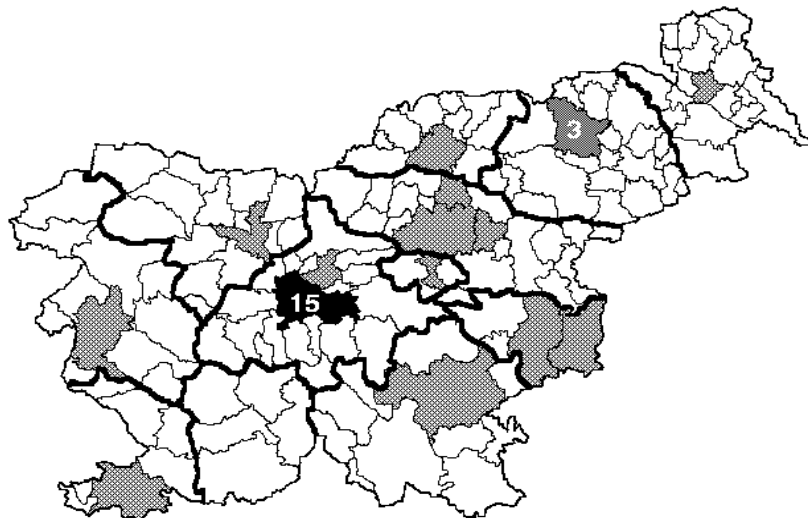
Z izjemo Ljubljane in Maribora ob koncu leta 1995 ni bilo v Sloveniji nobene ob-ine, v kateri bi imela sede` ve- kot ena poslovna banka, medtem ko sta imeli pred dvema letoma v ob-inah Celje in Nova Gorica sede` po dve poslovni banki (prenos sede`a Ljudske banke d.d. v Ljubljano; pripojitev Komercialne banke Nova Gorica d.d. Novi Kreditni

⁴ V nadaljevanju NKBM d.d..

⁵ V nadaljevanju NLB d.d..

banki Maribor d.d.). Regionalno razporeditev sedežev slovenskih poslovnih bank prikazuje slika 2.

Slika 2: Sedeži poslovnih bank po občinah oziroma regijah



3. [TEVILO HRANILNIC TER GEOGRAFSKA RAZPOREDITEV NJIHOVIH SEDEŽEV IN POSLOVNIH ENOT

3.1 Ob koncu leta 1995 je v Sloveniji poslovalo 9 hranilnic, dve leti prej pa 13. Skupna bilančna vsota hranilnic je leta 1995 značala 4,47 milijarde SIT, glede na stanje s konca leta 1993 se je povečala za 108,3%.

3.2 Od devetih hranilnic, ki so ob koncu leta 1995 poslovale v Sloveniji, so imele tri sedeže v ljubljanski regiji, med njimi dve v Ljubljani. V dolnjski regiji sta imeli sedeže dve hranilnici, preostale štiri pa so imele sedeže vsaka v svoji regiji. V polovici slovenskih regij ni imela sedeža nobena hranilnica. Ob koncu leta 1993 je po ena hranilnica (imela sedeže v celjski in posavski regiji, v ljubljanski in primorski pa ne poslujeta več hranilnici v Grosupljem in v Kopru.

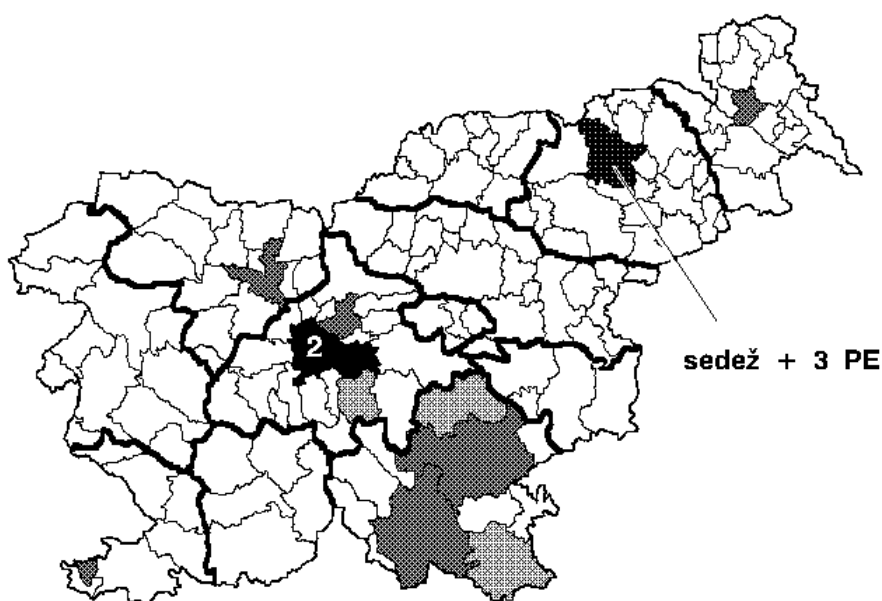
Dve od devetih hranilnic sta imeli sedeže v občinah, v katerih nima sedeža nobena od poslovnih bank.

3.3 Tri od devetih hranilnic so imele konec leta 1995 skupno 6 poslovnih enot. Z izjemo ene so bile vse v isti regiji, kot sedeže hranilnice.

Tabela 1: Regionalna razporeditev sede`ev hranilnic in njihovih poslovnih enot (PE) na dan 31.decembra 1995

[T.	HRANILNICA	SEDE@	REGIJA	PE	LOKACIJA	REGIJA
1	LON d.d.	Kranj	Gorenjska	1	Grosuplje	Ljubljanska
2	Hranilnica in posojilnica KGP Ko-evske d.d.	Ko-evje	Dolenjska	0		
3	Mariborska hranilnica in posojilnica d.o.o.	Maribor	Mariborska	3	Maribor	Mariborska
4	LLT Hranilnica in posojilnica d.d.	Murska Sobota	Pomurska	0		
5	Hranilnica HIPO d.d.	Dom`ale	Ljubljanska	0		
6	Hranilnica in posojilnica TILIA d.o.o.	Novo mesto	Dolenjska	2	^rnomelj, Trebnje	Dolenjska
7	Hranilnica in posojilnica VAL d.o.o.	Izola	Primorska	0		
8	Delavska hranilnica d.o.o.	Ljubljana	Ljubljanska	0		
9	Istrska hranilnica in posojilnica d.o.o.	Ljubljana	Ljubljanska	0		

Slika 3: Sede`i in poslovne enote hranilnic po ob-inah oziroma regijah



4. POSLOVNE BANKE PO VELIKOSTI

Poslovne banke smo razdelili glede na njihov dele` v bilan-ni vsoti vseh poslovnih bank na velike, srednje in male. Pri tem smo upo{tevali enake kriterije kot smo jih arbitrarno dolo-ili za potrebe analize pred dvema letoma.

4.1 Vsaka izmed velikih poslovnih bank ima vsaj 4% dele` v skupni bilan-ni vsoti vseh slovenskih poslovnih bank; bilan-na vsota vsake od sedmih med njimi je bila tako 31. decembra 1995 ve-ja od 65 milijard SIT. Njihov skupni dele` v bilan-ni vsoti vseh slovenskih bank je bil skoraj 72-odstoten, dele` najve-jih treh pa ve- kot 52-odstoten. Tri izmed sedmih velikih poslovnih bank imajo sede` v Ljubljani (Abanka d.d, NLB d.d. in SKB banka d.d.) ostale {tiri pa imajo sede` v primorski (Splo{na banka Koper d.d.), gorenjski (Gorenjska banka d.d.), celjski (Banka Celje d.d.) in mariborski regiji (NKBM d.d.).

Dokler je {e obstajala, je bila v skupini velikih poslovnih bank tudi Komercialna banka Nova Gorica d.d., torej se je skupina zmanj{ala za eno. V tej skupini nismo upo{tevali

Kreditne banke Maribor d.d. in Ljubljanske banke d.d., kar je poglobitni vzrok, da se je v primerjavi s stanjem sredi leta 1994 zmanjšal delež velikih poslovnih bank v bilanci vsoti vseh slovenskih poslovnih bank za dobrih 5%.

4.2 Bilančna vsota vsake izmed srednje velikih poslovnih bank predstavlja 1 do 4-odstotni delež v skupni bilanci vsoti slovenskih poslovnih bank in je bila 31. decembra 1995 večja od 15 milijard SIT ter manjša od 65 milijard SIT. V primerjavi s stanjem sredi leta 1994 se je število poslovnih bank v tej skupini povečalo za tri, skupni delež srednje velikih poslovnih bank v bilanci vsoti vseh slovenskih poslovnih bank pa se je s 14,3% povzpел na 20,4%. Z regionalnega vidika je zanimiva ugotovitev, da so to skupino povečale štiri poslovne banke, ki imajo svoj sedež ali v Mariboru (Krekova banka d.d., Probanka d.d.) ali v Ljubljani (KB Triglav d.d., SZKB d.d.), s čimer so se pridružile k prej prisotnim trem poslovnim bankam te skupine s sedežem v Ljubljani (Bank Austria d.d., SIB d.d.) oz. ljubljanski regiji (LB banka Domžale d.d.). Ob omenjenih sedmih, so v tej skupini tipične regionalne banke - LB Pomurska banka d.d., Dolenjska banka d.d., Banka VIPA d.d., LB Koroška banka d.d. in LB Splošna banka d.d. Velenje. Med srednje velike poslovne banke se ne uvršča več trboveljska LB banka Zasavje d.d. (čprav ji do tega manjka zelo malo).

4.3 Med male poslovne banke smo uvrstili tiste, katerih delež v skupni bilanci vsoti vseh slovenskih poslovnih bank je manjši kot 1%, tako da bilančna vsota nobene med njimi 31. decembra 1995 ni presegala 15 milijard SIT. Število malih poslovnih bank se je glede na stanje sredi leta 1994 zmanjšalo s 16 na 12, od katerih jih ima kar 8 sedež v Ljubljani. Dve od preostalih štirih sta imeli sedež v posavski regiji (LB Posavska banka d.d., Hipotekarna banka d.d. Brežice), drugi dve pa sta LB banka Zasavje d.d. ter Hmezad banka d.d. Čprav se je število malih poslovnih bank zmanjšalo za četrtino, se je njihov delež v skupni bilanci vsoti vseh slovenskih poslovnih bank zmanjšal z 8,6% na 7,7%, torej za dobrih 10% oz. nepolno odstotno toliko.

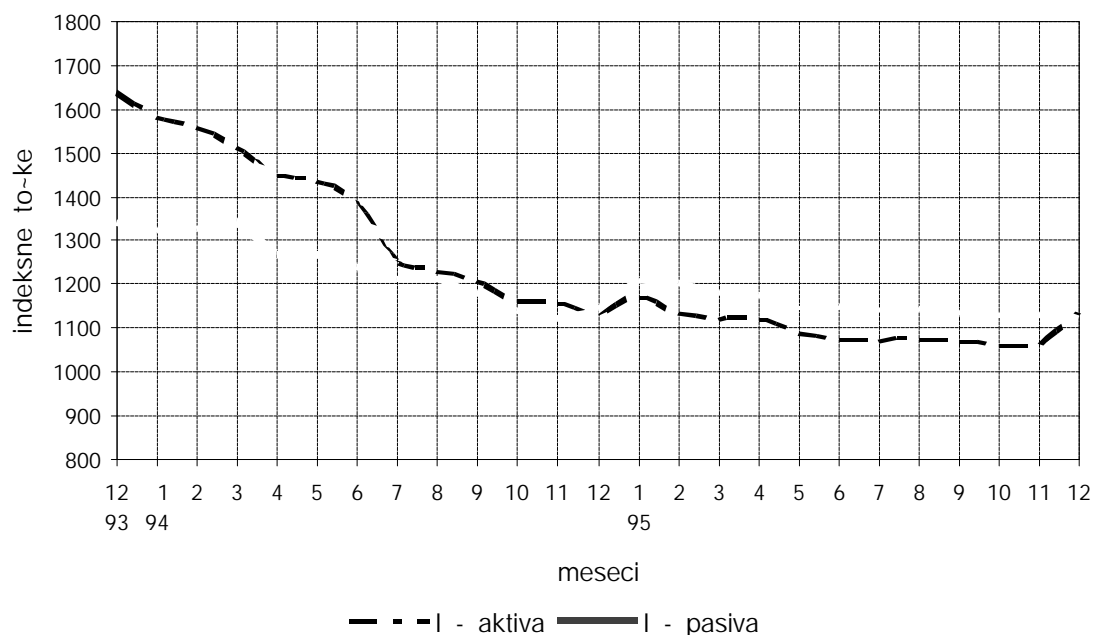
5. STOPNJA KONCENTRACIJE BANČNEGA SISTEMA

5.1 Iz pravkar zapsanega je razvidno, da so se razlike v velikosti bilančnih vsot med poslovnimi bankami v preteklem obdobju zmanjševale. To nam je potrdil tudi izračun relativnega standardnega odklona, ki je junija 1994 značal 204,5%, decembra 1995 pa 171,2%.

5.2 S Herfindahl-Hirschmannovim indeksom za ugotavljanje tržne koncentracije⁶ smo za obdobje od konca leta 1993 do konca leta 1995 ocenili stopnjo koncentracije slovenskega trga bančnih storitev. Indeks smo izračunavali tako, kot je to predpisano s Sklepom o merilih za ugotavljanje tržne koncentracije (Ur.l. št. 15, 15/95). Herfindahl-Hirschmannov indeks se v osnovi izračunava tako, da se seštejejo kvadrati deležev bilančne vsote vsake poslovne banke v bilanci vsoti vseh poslovnih bank na določenem področju, v našem primeru na področju Republike Slovenije. Vrednosti indeksa so lahko torej med skrajnima vrednostima 0 (popolnoma nekoncentriran trg) in 10.000 (popolnoma koncentriran trg). V

⁶ Načelno bi lahko stopnjo koncentracije ugotavljali tudi s katerim od drugih statističnih meril koncentracije pojavov (npr. z Ginijevim koeficientom koncentracije), vendar se je v ta namen bolj uveljavil omenjeni indeks.

Slika 4: Herfindahl-Hirschmannov indeks koncentracije slovenskega trga ban-nih storitev med koncem let 1993 in 1995



skladu z zgoraj omenjenim sklepom, se od bilan-nih vsot predhodno odštejejo vrednosti dolo-enih "netr`nih" bilan-nih postavk (npr. neopredmetena ter ve-ji del opredmetenih osnovnih sredstev, trajni viri sredstev) in tistih, ki niso rezultat poslovanja na slovenskem trgu (npr. sredstva na ra-unih v tujini).

5.3 S slike 4 lahko razberemo dve obdobji, od katerih lahko prvega nadalje razdelimo na dva dela. Prvo obdobje, za katerega je zna-ilno dobro izra`eno padanje indeksa tr`ne koncentracije, je trajalo do novembra (merjeno po pasivi) oz. do decembra (merjeno po aktivih) leta 1994. Velikost razlike med indeksoma ra-unanima po pasivi in po aktivih, to prvo obdobje nadalje deli na dva dela - prvega do julija 1994 in drugega od julija do decembra istega leta. Vzrok za izrazito zmanj`anje razlike je, da po razdelitvi dveh poslovnih bank⁷, v izra-unu t.i. "starih bank" nismo upo`tevali. Pred tem sta razliko povzro-ala med sabo dokaj razli-na dele`a obeh poslovnih bank (Ljubljanske banke d.d. in Kreditne banke Maribor d.d.) na aktivni oz. pasivni strani. (Vrednost in s tem dele` bilance, ki ga v izra-unu ne upo`tevamo, je razli-en ne le med posameznimi poslovnimi bankami, temve-tudi med eno in drugo stranjo bilance vsake od poslovnih bank. ^e bi indeks ra-unali tako, da dolo-enih aktivnih in pasivnih postavk bilanc poslovnih bank ne bi izlo-ali, bi bil indeks izra-unavan po aktivih ali po pasivi enak.) Merjen tako po aktivih kot po pasivi, je indeks v celotnem opazovanem obdobju narasel le na za-etku leta 1995, kot posledica pripojitve Komerzialne banke Nova Gorica d.d. NKBM d.d.. Zaradi razli-ne velikosti dele`a aktive in dele`a pasive te poslovne banke, je porast indeksa izra-unavanega po aktivih, ve-ji. Drugo obdobje je obdobje po januarju leta 1995, ko sta indeksa padala dokaj po-asi do meseca maja, potem pa skorajda ne ve-.

5.4 Gledano v celoti lahko re-emo, da se je proces dekoncentracije trga ban-nih storitev v Sloveniji dejansko ustavil ob koncu leta 1994 na ravni malo nad 1100 to-k, ter se (po vzponu januarja in postopnem padcu do maja 1995) v drugi polovici leta 1995 v povpre-ju ohranjal na tej vi`ini. Rekli bi lahko, da je trg ban-nih storitev v Sloveniji od konca leta

⁷ Razdelitev Ljubljanske banke d.d. na NLB d.d. in Ljubljansko banko d.d. ter Kreditne banke Maribor d.d. na NKBM d.d. in Kreditno banko Maribor d.d..

1994 naprej razmeroma dekoncentriran⁸ (dokaj konkuren-en), vendar moramo upoštevat, da izra-unani indeks, kot merilo tr`ne koncentracije, temelji izklju-no na razlikah v velikosti bilan-nih vsot poslovnih bank in ne vklju-uje drugih pomembnih elementov, med katerimi posebej omenjamo regionalno koncentracijo in storitveno specializacijo. Ta dejstava moramo pri vrednotenju informacije, ki smo jo dobili z opazovanjem spreminjanja indeksa v -asu, vsekakor upoštevat.

6. MRE@A POSLOVNIH BANK

6.1 Podatki, ki so nam bili na razpolago, odra`ajo stanje konec leta 1995, poslovne banke pa so pri poro-anju o mre`i svojih enot slednje razdelile na "podru`nice in druge poslovne enote" ter "agencije in blagajni{ka mesta".⁹ Organizacijsko naj bi bila agencija najni`ja ban-na izpostava, kjer poslovanje na okencu opravljajo ban-ni uslu`benci, za razliko od (pogodbenih) blagajni{kih mest, kjer temu ni tako.

Kot poseben primer glede po raz{irjenosti mre`e izstopa Po{tna banka d.d., ki ob sede`u v Ljubljani ter podru`nicah v Celju in Mariboru, posluje na okoli 500 po{tah {irom dr`ave. V nadaljevanju je ne upošteevamo (ne v tabelah in ne v komentarju!), tako zaradi tega, ker se njena mre`a dejansko ne spreminja, kot zaradi njenega sicer specifi-nega polo`aja.

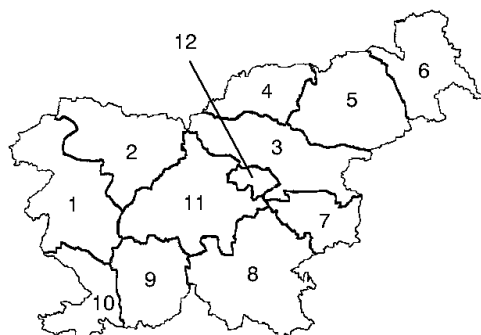
6.2 Poslovne banke smo glede na {tevilo enot razdelili v {tiri skupine - na take, ki imajo ve- kot 30 enot, med 10 in 29 enot, med 3 in 9 enot ter ostale, ki nimajo nobene enote

⁸ Po sklepu o merilih za ugotavljanje tr`ne koncentracije lahko "Banka Slovenije zaradi pove-anja tr`ne koncentracije prepre-i zdru`itev bank, -e bi zdru`itev povzro-ila pove-anje vrednosti indeksa iz prvega odstavka te to-ke nad 1700 to-k."

⁹ To zdru`evanje podatkov je zahtevalo nekatere kompromise pri njihovi obdelavi ter vplivalo na kakovost dobljene informacije.

Tabela 2: Mre`a poslovnih bank 31. decembra 1995

[T.	POSLOVNA BANKA	VELI-KOST	SEDE@	REGIJA SEDE@A	[T. PE+A 1995	RAZLIKA 1993-95	[T. REGIJ	[T. PE+A NA REGIJO	[T. OB^I N	[T. PE+A NA OB^.
1	NLB d.d.	V	Ljubljana	11	73	-9	5	14,60	17	4,29
2	NKBM d.d.	V	Maribor	5	63	27	4	15,75	18	3,50
3	SKB banka d.d.	V	Ljubljana	11	55	20	12	4,58	36	1,53
4	M banka d.d.	M	Ljubljana	11	43	-6	11	3,91	28	1,54
5	Abanka d.d.	V	Ljubljana	11	40	6	9	4,44	22	1,82
6	Banka Celje d.d.	V	Celje	3	31	4	3	10,33	17	1,82
7	Gorenjska banka d.d.	V	Kranj	2	31	-3	1	31,00	13	2,38
8	Dolenjska banka d.d.	S	Novo mesto	8	26	6	3	8,67	11	2,36
9	UBK d.d	M	Ljubljana	11	26	17	7	3,71	13	2,00
10	Splo{na banka Koper d.d.	V	Koper	10	24	1	3	8,00	11	2,18
11	KB Triglav d.d.	S	Ljubljana	11	24	14	6	4,00	15	1,60
12	LB Pomurska banka d.d.	S	M. Sobota	6	20	0	1	20,00	13	1,54
13	Hmezad banka, d.d.	M	@alec	3	19	-8	3	6,33	8	2,38
14	LB Splo{na banka Velenje d.d.	S	Velenje	3	17	-1	1	17,00	8	2,13
15	Banka VIPA d.d.	S	Nova Gorica	1	13	8	2	6,50	8	1,63
16	LB Koro{ka banka d.d.	S	Sl. Gradec	4	10	0	1	10,00	8	1,25
17	LB Posavska banka d.d	M	Kr{ko	7	10	0	1	10,00	3	3,33
18	Krekova banka d.d.	S	Maribor	5	8	6	7	1,14	8	1,00
19	LB banka Zasavje d.d.	M	Trbovlje	12	8	1	1	8,00	3	2,67
20	SIB d.d.	S	Ljubljana	11	7	0	5	1,40	5	1,40
21	LB banka Dom`ale d.d.	S	Dom`ale	11	6	0	1	6,00	3	2,00
22	SZKB d.d.	S	Ljubljana	11	6	2	5	1,20	6	1,00
23	Probanka d.d.	S	Maribor	5	6	4	5	1,20	5	1,20
24	Ljudska banka d.d.	M	Ljubljana	11	5	0	4	1,25	5	1,00
25	Hipotekarna banka d.d.	M	Bre`ice	7	4	1	3	1,33	4	1,00
26	Banka Creditanstalt d.d.	M	Ljubljana	11	3	-5	3	1,00	3	1,00
27	Bank Austria d.d.	S	Ljubljana	11	0	0	0	0	0	0,00
28	Factor banka d.d.	M	Ljubljana	11	0	0	0	0	0	0,00
29	Banka Noricum d.d.	M	Ljubljana	11	0	0	0	0	0	0,00
30	Banka Societe Generale d.d.	M	Ljubljana	11	0	0	0	0	0	0,00
	POVPRE^JE				19,27	1,88	3,57	5,40	9,70	1,99
	KB Nova Gorica d.d	V	Nova Gorica	1		-24				
	E banka d.d.	M	Maribor	5		-1				



(

tabela 2). Podrobneje se bomo ustavili predvsem pri prvi skupini, v kateri je 7 poslovnih bank. Med njimi je poseben primer M banka d.d., ki kot mala poslovna banka le pogojno spada v to skupino (sicer samo velikih poslovnih bank), saj je vanjo uvrščena zaradi 39 blagajniških mest (pri tem ima le 4 poslovne enote). To skupino je v primerjavi s stanjem ob koncu leta 1993 povečala Banka Celje d.d. (med velikimi poslovnimi bankami tako le Splošna banka Koper d.d. nima mreže z več kot 30 enotami.) Opazno je, da imajo tri velike poslovne banke z mrežo vsaj 40 enot sedež v Ljubljani. [Tiri od sedmih poslovnih bank v tej skupini so v preteklih dveh letih še povečale število svojih enot, med njimi dve zelo močno - NKBM d.d. predvsem s pripojitvijo Komercialne banke Nova Gorica d.d., SKB banka d.d. pa na običajen način. NLB d.d., kot poslovna banka z največjo mrežo ter Gorenjska banka d.d. z najbolj koncentrirano mrežo, sta število svojih enot zmanjšali. Podatki razkrivajo zanimivo dejstvo, da je vseh 7 poslovnih bank, ki imajo največjo mrežo enot, s svojimi enotami prisotno v zelo različnem številu regij, ekstremna pa sta Gorenjska banka d.d. (1) in SKB banka d.d. (12). To se na priporočeno način odraža tudi v razlikah v povprečnem številu enot v regiji, kjer zopet izstopa Gorenjska banka d.d. z 31 enotami, sledita pa ji obe poslovni banki z največjo mrežo. Povedano drugače, ugotovili smo, da v državi tri velike poslovne banke s številno mrežo svojih enot zelo koncentrirano pokrivajo omejeno področje (največ 5 regij) na katerem poslujejo. Nasproten primer sta drugi dve veliki poslovni banki (prav tako s številno mrežo), SKB d.d. in Abanka d.d., ki imata med velikimi bankami teritorialno najbolj razpršeno in dekoncentrirano mrežo. Banka Celje d.d. je pri večini izračunanih rezultatov blizu povprečja vrednosti te prve skupine poslovnih bank.

V drugi skupini je 10, po velikosti in sedežu dokaj heterogenih poslovnih bank, od katerih jih 8 posluje v največ treh regijah, štiri pa le v eni. Izstopata edini poslovni banki v skupini s sedežem v Ljubljani (UBK d.d. in KB Triglav d.d.), saj sta močno povečali svojo mrežo, tako da sta bili ob koncu leta 1995 z njo bili prisotni v 7 oziroma 6 regijah.

V skupini poslovnih bank, ki so poslovale s tremi in ne več kot devetimi enotami je 9 poslovnih bank, med katerimi jih ima 5 sedež v ljubljanski in 2 v mariborski regiji. V nasprotju z drugo, so tista skupina poslovnih bank, ki je z razmeroma malo številno mrežo prisotna v večjem številu regij - sedem od devetih jih posluje v treh ali več regijah, med njimi štiri vsaj v petih. Dve poslovni banki, edini ki imata sedež v Mariboru, sta najbolj povečali mrežo svojih enot. Na koncu je še skupina štirih poslovnih bank, ki so poslovale le na svojem sedežu.

Ob dejstvu, da povprečna slovenska banka posluje z mrežo dobrih 19 enot, ki jo je v preteklem dveletnem obdobju povečala za skoraj dve enoti, je dokaj dobro izraženo tudi dejstvo, da so mrežo najbolj povečale poslovne banke s sedežem v Ljubljani ali v Mariboru, -prav so mrežo opazno razširile tudi nekatere poslovne banke s sedežem v manjših regionalnih središčih (Nova Gorica, Novo mesto, Celje).

6.2 S pomočjo tabele 3 bomo regionalni vidik bančnega poslovanja v Sloveniji prikazali z drugega zornega kota tako, da bomo izhajali iz podatkov o povprečnem številu enot posamezne poslovne banke v regiji, ki smo jih po tem kriteriju razvrstili po velikosti. Poslovne banke smo razporedili v 6 skupin z razmejitvami pri 20, 10, 5, 3 in 1 enoti na regijo. Povprečna slovenska poslovna banka je bila ob koncu leta 1995 s svojo mrežo prisotna v 3,6 regijah, s po 5,4 enote v regiji.

V prvi skupini sta le dve enoregionalni banki, pri čemer je izstopajoča tudi razlika med njima. Značilnost skupine poslovnih bank v drugi skupini je, da imajo tri od šestih (vse tri so velike poslovne banke) svoje enote vsaj v treh regijah ter da so se v zadnjih dveh letih dodatno razširile vsaj v eno dodatno regijo. V regijah so lahko močno prisotne zaradi velikega števila enot (31-73). Druge tri so enoregionalne poslovne banke, ki se z manjšo mrežo enot (10-17), ki pa so le v "njihovi" regiji, pridružujejo prvima dvema enoregionalnima

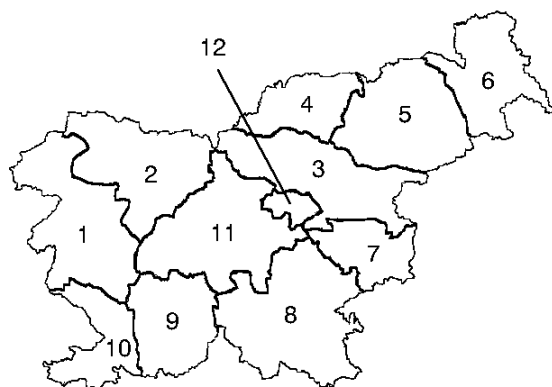
poslovnima bankama v tabeli. Tretja skupina s šestimi poslovnimi bankami je dokaj heterogena, v primerjavi z drugo skupino imajo te poslovne banke v povprečju svoje enote v več regijah, nobena pa nima sedeža v Ljubljani ali v Mariboru, kar je značilno (z izjemo Hipotekarne banke d.d.) za poslovne banke v preostanku tabele. Podatki

Tabela 3: Gostota mreže in prisotnost v regijah

[T.]	POSLOVNA BANKA	VELIKOST	SEDE@	PRISOTNA V REGIJAH	[T.] REGIJ	NA NOVO V REGIJI [T.]	[T.] PE+A	[T. PE+A NA REGIJO
1	Gorenjska banka d.d.	V	Kranj	2	1	-	31	31,00
2	LB Pomurska banka d.d.	S	M. Sobota	6	1	-	20	20,00
3	LB Spl. banka Velenje d.d.	S	Velenje	3	1	-	17	17,00
4	NKBM d.d.	V	Maribor	1 5 6 11	4	1 ¹ 6 11	63	15,75
5	NLB d.d.	V	Ljubljana	2 5 8 9 11	5	2	73	14,60
6	Banka Celje d.d.	V	Celje	3 5 7	3	7	31	10,33
7	LB Koroška banka d.d.	S	Sl. Gradec	4	1	-	10	10,00
8	LB Posavska banka d.d.	M	Krško	7	1	-	10	10,00
9	Dolenjska banka d.d.	S	Novo mesto	7 8 11	3	7 11	26	8,67
10	LB banka Zasavje d.d.	M	Trbovlje	12	1	-	8	8,00
11	Splošna banka Koper d.d.	V	Koper	9 10 11	3	11	24	8,00
12	Banka VIPA d.d.	S	Nova Gorica	1 10	2	-	13	6,50
13	Hmezad banka, d.d.	M	alec	3 5 11	3	5 (9)	19	6,33
14	LB banka Domžale d.d.	S	Domžale	11	1	-	6	6,00
15	SKB banka d.d.	V	Ljubljana	v vseh	12	4	55	4,58
16	Abanka d.d.	V	Ljubljana	1 2 3 4 5 6 8 10 11	9	-	40	4,44
17	KB Triglav d.d.	S	Ljubljana	3 4 5 10 11 12	6	4 12	24	4,00
18	M banka d.d.	M	Ljubljana	v vseh razen 4	11	-	43	3,91
19	UBK d.d.	M	Ljubljana	1 2 3 5 6 8 11	7	1 5 8	26	3,71
20	SIB d.d.	S	Ljubljana	1 3 6 8 11	5	-	7	1,40
21	Hipotekarna banka d.d.	M	Brežice	7 10 11	3	7 11 (2)	4	1,33
22	Ljudska banka d.d.	M	Ljubljana	3 5 8 10	4	5 10 (11)	5	1,25
23	SZKB d.d.	S	Ljubljana	3 5 6 8 11	5	3 8	6	1,20
24	Probanka d.d.	S	Maribor	4 5 10 11 12	5	4 10 11 12	6	1,20
25	Krekova banka d.d.	S	Maribor	1 3 5 6 8 10 11	7	1 3 6 8 10	8	1,14
26	Banka Creditanstalt d.d.	M	Ljubljana	1 5 6	3	(7) (10) (11) (12)	3	1,00
27	Bank Austria d.d.	S	Ljubljana	0	0	-	0	0,00
28	Factor banka d.d.	M	Ljubljana	0	0	-	0	0,00
29	Banka Noricum d.d.	M	Ljubljana	0	0	-	0	0,00
30	Banka Societe Generale d.d.	M	Ljubljana	0	0	-	0	0,00
	POVPREČJE				3,57		19,27	5,40

¹ Pripojitev Komercialne banke Nova Gorica d.d.

² Zaradi ne dovolj natančnih podatkov (za leto 1993) neugotovljivo.



torej kažejo, da sta med vsemi 18 poslovnimi bankami s sedežem v obeh največjih finančnih središčih v državi le NLB d.d. in NKBM d.d. taki, ki s svojo mrežo pokrivata regije dokaj na goso (vsaj 14,6 enote na regijo); mreža preostalih pa je bistveno bolj redka (največ 4,6 enote na regijo). Zanimivost tretje skupine je, da so v njej poslovne banke, ki poslujejo vsaj v polovici regij, v katerih so poleg tega razmeroma dobro zastopane (med 3,7 in 4,6 enote), kar jim omogoča njihova številska mreža. Po slednjem se od njih ločijo poslovne banke pete skupine, ki so s svojimi enotami prav tako prisotne v večjem številu regij, a seveda v povprečju z manj enotami v regiji. Približno dve tretjini poslovnih bank pravkar omenjenih dveh skupin je v zadnjih letih regionalno razširilo svoje poslovanje vsaj na eno dodatno regijo. Obenem sta se dve izmed njih iz ene regije umaknili, Banka Creditanstalt d.d. pa se je umaknila kar iz štirih.

6.3 V tabeli 4 bomo z vidika števila enot v tisti regiji, v kateri ima posamezna poslovna banka največ svojih enote, videli "možnost" poslovnih bank v "njihovih" regijah. Zanimiva je predvsem zgornja dobra polovica tabele, kjer so vrednosti deležev večje od 10%.

Sedem poslovnih bank ima svoje enote v eni sami regiji, v štirih regijah te enote predstavljajo vsaj polovico vseh enot v regiji. Tri regije so bolj zaprte, s srednje velikima in malo poslovno banko, tretja pa je Gorenjska z veliko Gorenjsko banko d.d.. Izmed vseh štirih regij, se samo v pomurski regiji število vseh bank, ki tam poslujejo s svojimi enotami, vzpne na 10, v drugih treh ostaja pri 5 oziroma 6. Da se tudi skozi prisotnost drugih poslovnih bank v regiji kaže relativno močnejši položaj regionalnih poslovnih bank, potrjuje primerjava z drugo skupino petih poslovnih bank, kjer, razen v eni regiji (posavska regija - z vsega štirimi občinami), v preostalih štirih regijah z lastno enoto posluje vsaj 10 poslovnih bank. Ena za drugo v tej drugi skupini prednjačijo tri velike poslovne banke; zanimivo je, da se je tu tako visoko značala Splošna banka Koper d.d., ki ima sicer med velikimi najmanj poslovnih enot in za veliko poslovno banko razmeroma nekoncentrirano mrežo (8 enot na regijo). V tretji skupini je na začetku velika Banka Celje d.d., kot je enkrat prej približno na sredi med vsemi velikimi poslovnimi bankami. Ugotavljamo, da se šele v tej skupini katerakoli regija v stolpcu "Največ PE+A v regiji št." drugi ponovi (regiji št. 3 in 11), pa šele to šele takrat, ko se delež druge poslovne banke spusti pod 20% (LB Splošna banka Velenje d.d.). Ugotavljamo torej, da v nobeni od regij nimamo dveh poslovnih bank, ki bi imeli skupaj več kot polovico vseh enot v tej regiji, kar tudi z vidika mreže govori o običajnem vzorcu ene same prevladujoče regionalne poslovne banke. Zadnja v tretji skupini in prva v tretji, sta obe veliki z najbolj razpršeno mrežo enot, ki pa imata kljub temu več svojih enot v ljubljanski regiji, kot v preostalih.

Celjsko (št. 3) in ljubljansko regijo (št. 11) smo že omenjali, pa dodajamo še to, da sta tudi sicer to regiji, v katerih ima največ poslovnih bank največji del svoje mreže (v celjski 5 in v ljubljanski 7), sledi jima mariborska s štirimi.

6.4 Mreža enot nekaterih poslovnih bank je izrazito dominantna v nekaterih občinah, kar prikazuje tabela 5.

Med tistimi šestimi poslovnimi bankami, katerih mreža predstavlja vsaj 50% vseh enot v občinah jih pet posluje v eni sami regiji (izjema je Dolenjska banka d.d.) Še to prvo skupino poslovnih bank primerjamo s prvo skupino poslovnih bank v tabeli 4 ugotovimo, da je z vidika pokrivanja prostora izrazito dominanten položaj enoregionalnih poslovnih bank v treh regijah - gorenjski, zasavski in koroški. Pri prvi skupini poslovnih bank tabele 5 to ugotovitev dodatno potrjuje tudi razmeroma majhno število vseh poslovnih bank, ki imajo svoje enote v omenjenih občinah. V drugi skupini poslovnih bank, katerih mreža predstavlja v občinah, v kateri imajo največ enot, tretjino do polovico celotne mreže, so od šestih tri velike poslovne banke. Zanimiva je še razlika med med največjima dvema, ki imata obe

zelo {tevil-no mre`o enot, vendar je mre`a NLB d.d. izrazito skoncentrirana v Ljubljani (53,4%), mre`a NKBM d.d. pa v Mariboru - po pripojitvi Komerzialne banke Nova Gorica d.d. - seveda ni- ve-. Kljub temu pa ima NKBM d.d. z le petino svojih enot v Mariboru {e vedno ve~ kot 40% vseh enot v ob-ini. Med velikimi poslovnimi bankami sta na zadnjih dveh mestih zopet Abanka d.d. in SKB banka d.d..

Tabela 4: Pomen mre`e v regiji, v kateri ima poslovna banka najve~ enot

[T.	POSLOVNA BANKA	VELI-KOST	SEDE@	NAJVE^ PE+A V REGIJI [T.	[T. PE+A V REGIJI	DELE@ PE+A P.B. (%)	DELE@ OD VSEH PE+A V REGIJI	[TEVILO P.B. S PE+A V REGIJI
1	LB banka Zasavje d.d.	M	Trbovlje	12	8	100,00	66,67	5
2	Gorenjska banka d.d.	V	Kranj	2	31	100,00	62,00	6
3	LB Pomurska banka d.d.	S	M. Sobota	6	20	100,00	52,63	10
4	LB Koro{ka banka d.d.	S	Sl. Gradec	4	10	100,00	52,63	5
5	NKBM d.d.	V	Maribor	5	34	53,97	47,89	14
6	Splo{na banka Koper d.d.	V	Koper	10	17	70,83	47,22	10
7	NLB d.d.	V	Ljubljana	11	53	72,60	41,73	16
8	Dolenjska banka d.d.	S	Novo mesto	8	20	76,92	40,82	10
9	LB Posavska banka d.d.	M	Kr{ko	7	10	100,00	38,46	6
10	Banka Celje d.d.	V	Celje	3	27	87,10	30,00	12
11	Banka VIPA d.d.	S	Nova Gorica	1	12	92,31	25,53	9
12	LB Splo{na banka Velenje d.d.	S	Velenje	3	17	100,00	18,89	12
13	Hmezad banka, d.d.	M	@alec	3	17	89,47	18,89	12
14	M banka d.d.	M	Ljubljana	11	15	34,88	11,81	16
15	KB Triglav d.d.	S	Ljubljana	3	10	41,67	11,11	12
16	UBK d.d.	M	Ljubljana	11	14	53,85	11,02	16
17	SKB banka d.d.	V	Ljubljana	11	13	23,64	10,24	16
18	Abanka d.d.	V	Ljubljana	11	10	25,00	7,87	16
19	Hipotekarna banka d.d.	M	Bre`ice	7	2	50,00	7,69	6
20	LB banka Dom`ale d.d.	S	Dom`ale	11	6	100,00	4,72	16
21	Krekova banka d.d.	S	Maribor	5	2	25,00	2,82	14
22	SZKB d.d.	S	Ljubljana	5	2	33,33	2,82	14
23	Probanka d.d.	S	Maribor	5	2	33,33	2,82	14
24	SIB d.d.	S	Ljubljana	11	3	42,86	2,36	16
25	Ljudska banka d.d.	M	Ljubljana	3	2	40,00	2,22	12
26	Bank Austria d.d.	S	Ljubljana	-	0	0,00	0,00	0,00
27	Banka Creditanstalt d.d.	M	Ljubljana	1,5,6	1	33,33	0,00	0,00
28	Factor banka d.d.	M	Ljubljana	-	0	0,00	0,00	0,00
29	Banka Noricum d.d.	M	Ljubljana	-	0	0,00	0,00	0,00
30	Banka Societe Generale d.d.	M	Ljubljana	-	0	0,00	0,00	0,00
	POVPRE^JE				11,93	56,00	20,70	9,83

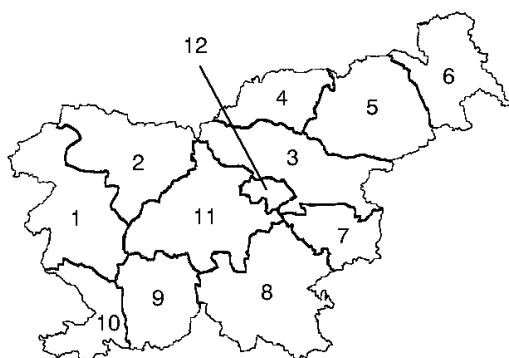
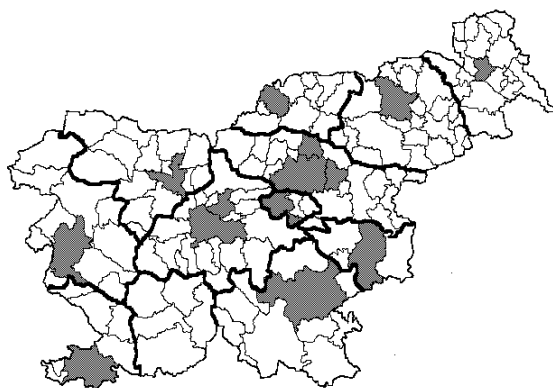


Tabela 5: Prevladovanje mreže posamezne poslovne banke v ob-ini

[T.	POSLOVNA BANKA	VELI- KOST	SEDE@	[TEVI LO PE+A	NAJVE^ PE+A V OB^INI	[T.	DELE@ OD VSEH PE+A PB (%)	DELE@ OD VSEH PE+A V OB^INI (%)	[T. VSEH P.B. S PE+A V OB^INI
1	LB Splo{na banka Velenje d.d.	S	Velenje	17	Velenje	9	52,94	81,82	3
2	LB banka Dom`ale d.d.	S	Dom`ale	6	Dom`ale	4	66,67	80,00	2
3	LB Koro{ka banka d.d.	S	Sl. Gradec	10	Ravne-Prevalje	3	30,00	60,00	3
4	Gorenjska banka d.d.	V	Kranj	31	Kranj	8	25,81	57,14	4
5	LB banka Zasavje d.d.	M	Trbovlje	8	Zagorje	4	50,00	57,14	4
6	Dolenjska banka d.d.	S	Novo mesto	26	Novo mesto	9	34,62	50,00	7
7	NLB d.d.	V	Ljubljana	73	Ljubljana	39	53,42	42,86	15
8	Hmezad banka, d.d.	M	@alec	19	@alec	8	42,11	42,11	6
9	NKBM d.d.	V	Maribor	63	Maribor	13	20,63	40,63	10
10	Splo{na banka Koper d.d.	V	Koper	24	Koper	6	25,00	35,29	9
11	LB Pomurska banka d.d.	S	M. Sobota	20	M. Sobota	4	20,00	33,33	7
12	LB Posavska banka d.d.	M	Kr{ko	10	Kr{ko	4	40,00	30,77	6
13	Banka Celje d.d.	V	Celje	31	Celje	8	25,81	29,63	8
14	Banka VIPA d.d.	S	Nova Gorica	13	Nova Gorica	5	38,46	25,00	6
15	KB Triglav d.d.	S	Ljubljana	24	Celje	5	20,83	18,52	8
16	M banka d.d.	M	Ljubljana	43	Ljubljana	10	23,26	10,99	15
24	UBK d.d.	M	Ljubljana	26	Ljubljana	10	38,46	10,99	15
17	Abanka d.d.	V	Ljubljana	40	Ljubljana	9	22,50	9,89	15
18	SKB banka d.d.	V	Ljubljana	55	Ljubljana	7	12,73	7,69	15
19	Probanka d.d.	S	Maribor	6	Maribor	2	33,33	6,25	10
20	SIB d.d.	S	Ljubljana	7	Ljubljana	3	42,86	3,30	15
21	Bank Austria d.d.	S	Ljubljana	0	-	-	-	-	-
22	Krekova banka d.d.	S	Maribor	8	-	-	-	-	-
23	SZKB d.d.	S	Ljubljana	6	-	-	-	-	-
25	Banka Creditanstalt d.d.	M	Ljubljana	3	-	-	-	-	-
26	Ljudska banka d.d.	M	Ljubljana	5	-	-	-	-	-
27	Factor banka d.d.	M	Ljubljana	0	-	-	-	-	-
28	Banka Noricum d.d.	M	Ljubljana	0	-	-	-	-	-
29	Hipotekarna banka d.d.	M	Bre`ice	4	-	-	-	-	-
30	Banka Societe Generale d.d.	M	Ljubljana	0	-	-	-	-	-



6.5 Glede na velikost poslovnih bank, prisotnih v posamezni regiji, polo`aj predstavljamo s tabelo 6.

Tabela 6: Razporeditev poslovnih bank glede na njihovo velikost po regijah ter razlika glede na stanje pred dvema letoma.

[T.	REGIJA	[TEVILO P.B., KI SO PRISOTNE V REGIJI			
		VELIKE	SREDNJE	MALE	SKUPAJ
11	Ljubljanska	5	8	9	22
5	Mariborska	5	4	5	14
3	Celjska	3	5	4	12
8	Dolenjska	3	4	3	10
6	Pomurska	3	4	3	10
10	Primorska	3	4	3	10
1	Goriška	3	3	3	9
2	Gorenjska	4	0	2	6
7	Posavska	2	1	3	6
4	Koroška	2	3	0	5
12	Zasavska	1	2	2	5
9	Notranjska	3	0	1	4
	POVPRE^JE	3,08	3,17	3,17	9,42
RAZLIKA MED 31.12. 1993 IN 31. 12. 1995					
[T.	REGIJA	[TEVILO P.B., KI SO PRISOTNE V REGIJI			
		VELIKE	SREDNJE	MALE	SKUPAJ
8	Dolenjska		2	2	4
1	Goriška		1	2	3
3	Celjska		3		3
4	Koroška	1	2		3
5	Mariborska		4	-1	3
6	Pomurska	1	2		3
10	Primorska		3		3
11	Ljubljanska	2	5	-4	3
12	Zasavska		1	1	2
2	Gorenjska	1			1
7	Posavska	1	1		2
9	Notranjska				

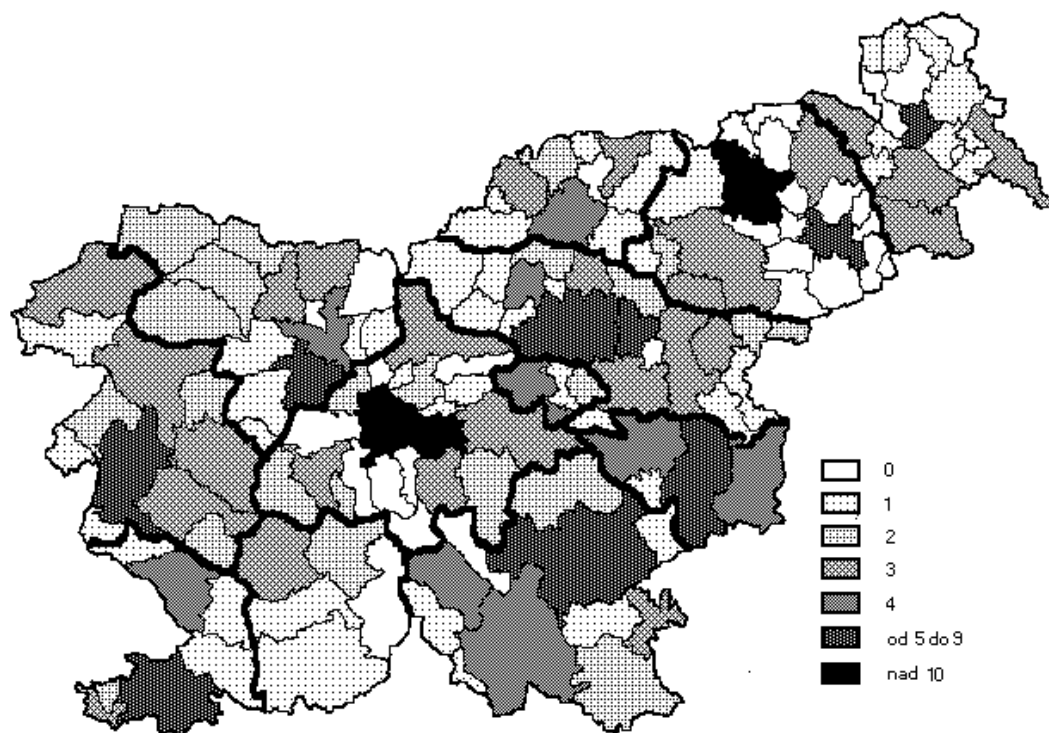
Pomembnejše ugotovitve so naslednje:

- z izjemo Notranjske v vsaki od regij posluje (torej ima sedež ali enoto) vsaj 5, v polovici regij pa vsaj 10 poslovnih bank¹⁰;
- v desetih regijah (izjemi sta gorenjska in notranjska) poslujeta vsaj dve poslovni banki več kot pred dvema letoma, v osmih vsaj tri;
- regionalno so svoje poslovanje najbolj žirile srednje velike poslovne banke, vendar je potrebno upoštevati dejstvo, da se je število poslovnih bank te skupine obenem povečalo za tri.

6.6 Slika 5 je podrobnejša od pravkar prikazane tabele, saj prikazuje, koliko poslovnih bank ima svoje enote v posamezni ob-ini.

¹⁰ Pred dvema letoma je bilo v treh regijah (koroški, notranjski in zasavski) prisotnih manj kot 5 poslovnih bank, le v dveh (ljubljski in mariborski) pa več kot 10.

Slika 5: [tevilu poslovnih bank s svojo enoto v posamezni ob-ini



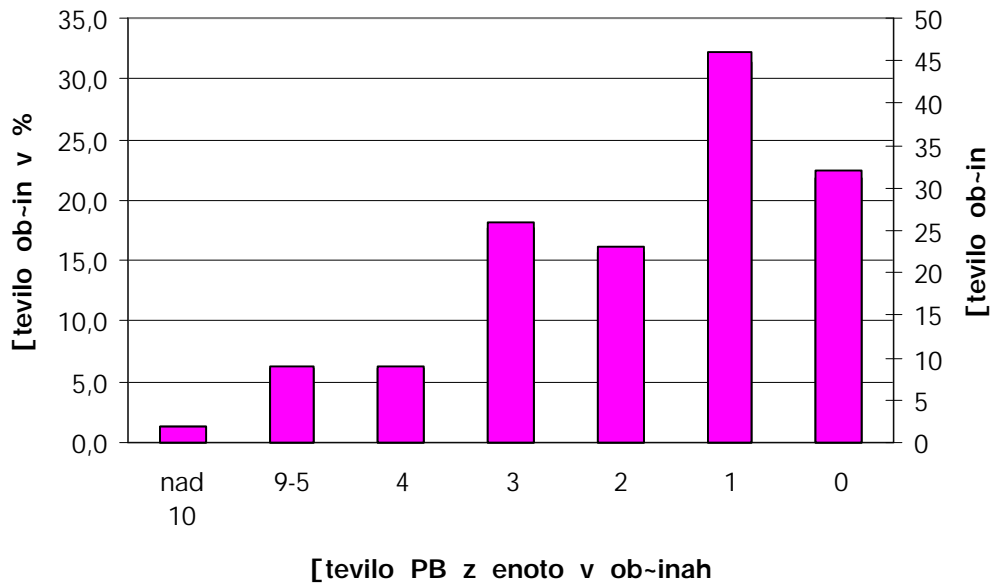
Bele lise so predvsem v neposredni okolici obeh največjih finančnih središč v državi (ter obine Ptuj), kar nas ne preseneča. Obenem je jasno izraženo, da so obine v katerih ima svojo enoto ena sama poslovna banka v veliki meri redkeje naseljene ali zelo blizu regionalnih središč, katerih območje pa je obarvano še dokaj temno (Nova Gorica, Koper, Kranj, Novo mesto ...). Kot največji mesti seveda tudi v tem primeru izstopata Maribor in Ljubljana. Na *sliki 6*, ki nam samo na drugen način predstavlja iste podatke vidimo, da v dobri petini slovenskih obin nima enote niti ena poslovna banka, v tretjini pa jo ima ena sama.

6.7 Prikaz slovenskega ozemlja po številu enot poslovnih bank v posamezni obini, je še prikazanemu na *sliki 5* dokaj podoben (*slika 7*). Izstopa mariborska regija z značilnima dvema in ne, kot je običajno za druge regije, z enim centrom. Preverili smo tudi odvisnost med številom enot poslovnih bank in številom prebivalcev¹¹ v obini ter ugotovili visoko stopnjo odvisnosti (korelacijski koeficient 0,9645). Tudi zaradi tega lahko rečemo, da je ozemlje države glede na gostoto poselitve (urbanizacijo) primerno pokrito z mrežo enot poslovnih bank.

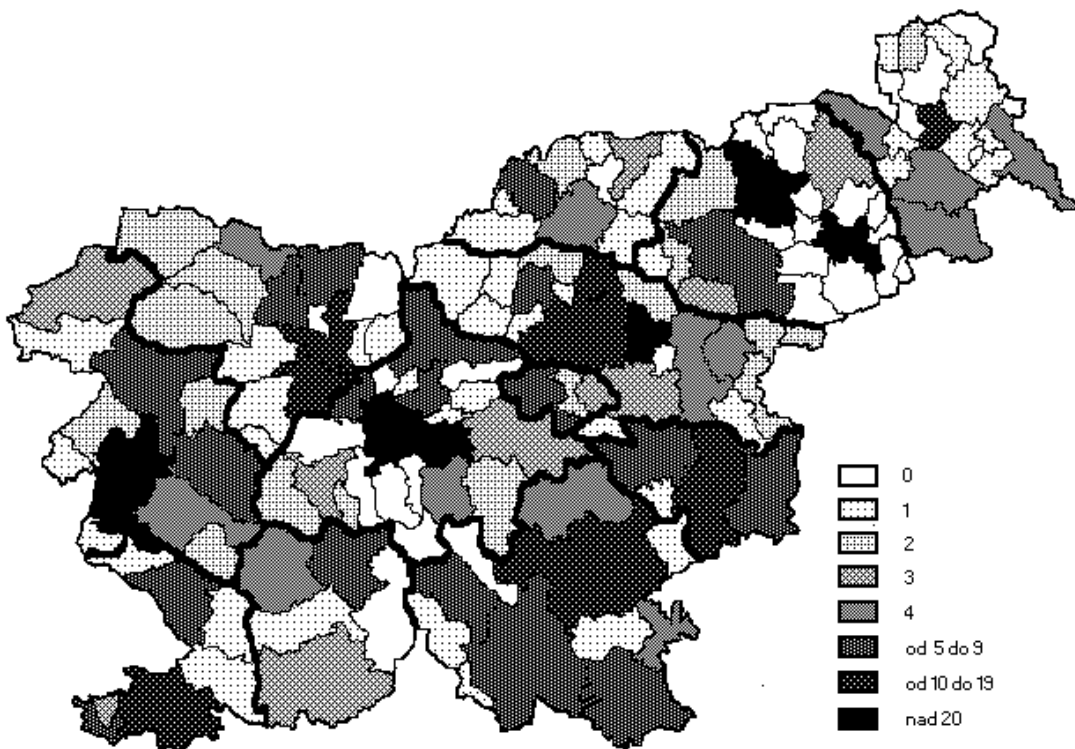
Dodatno informacijo daje *slika 8* h kateri dodajmo, da živi skoraj 800.000 prebivalcev Slovenije v tistih 12 obinah, v katerih je več kot polovica enot poslovnih bank (294). Na nasprotni strani je dobrih 330.000 državljanov žive v 73 obinah, v katerih je ena enota (41 obin) ali ni nobene (32 obin).

¹¹ Publikacija Demografska statistika Statističnega urada Republike Slovenije (28. maj 1996/št. 118) na ravni "novih" obin dejansko ne vsebuje podatkov o prebivalcih, temveč le o državljanih Republike Slovenije.

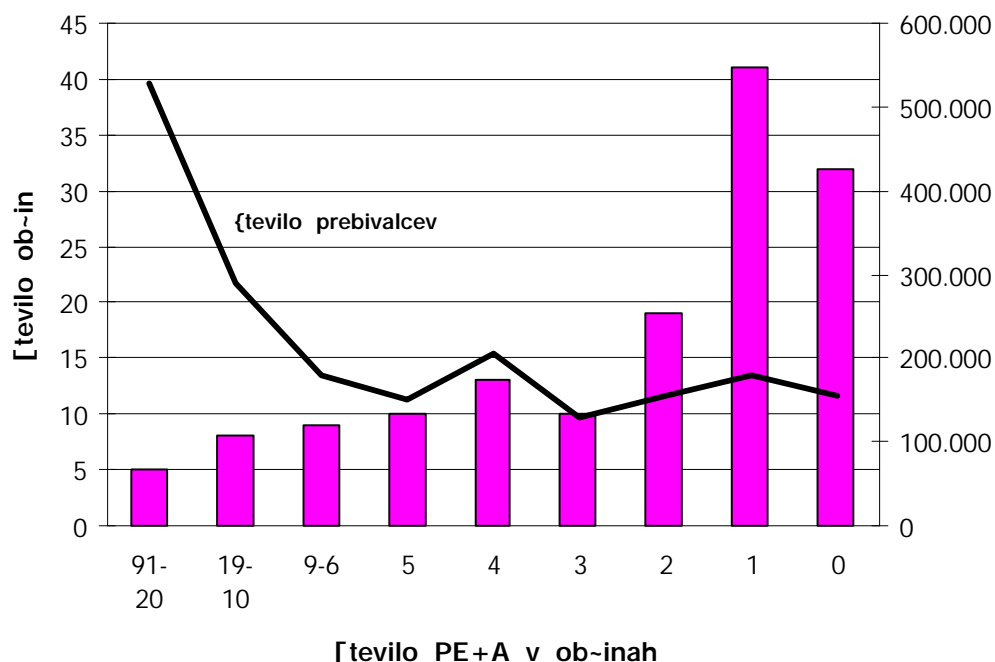
Slika 6: Porazdelitev [tevila poslovnih bank, ki imajo enoto v posamezni ob-ini



Slika 7: [tevilu enot poslovnih bank v posamezni ob-ini



Slika 8: [tevilu ob-in (leva os) in {tevilu prebivalcev (desna os) glede na {tevilu enot v ob-inah

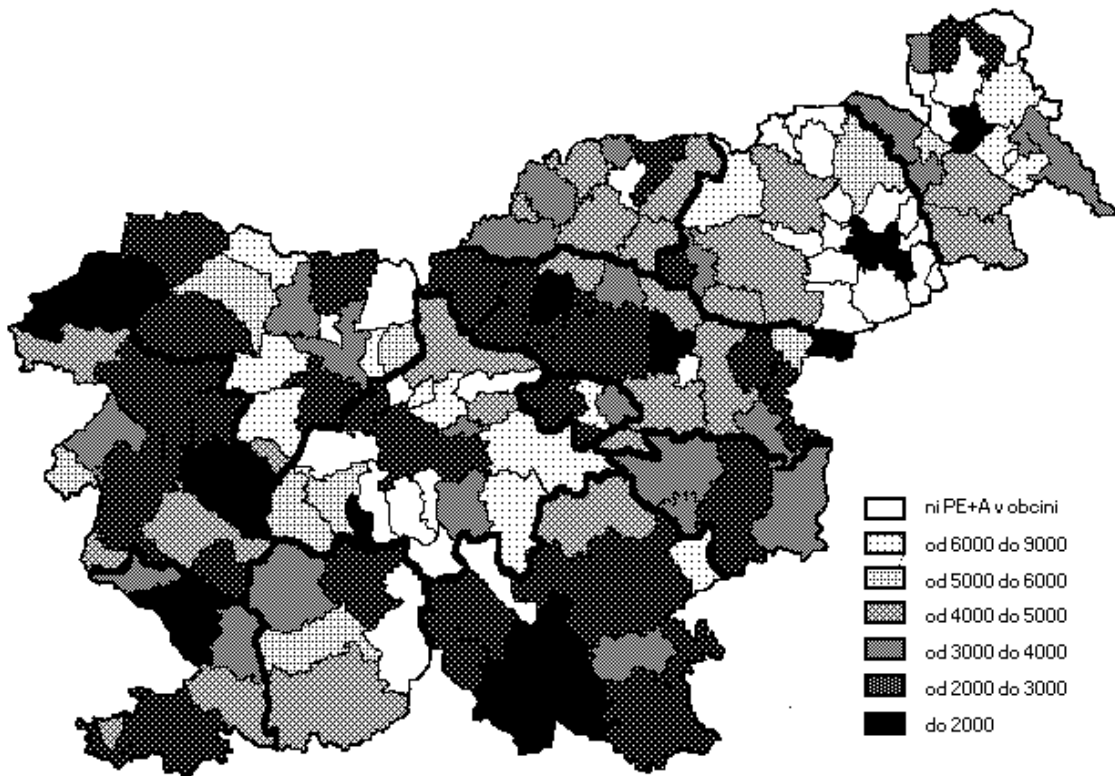


6.8 Povpre-no je leta 1995 ena enota zadovoljevala potrebe pribli`no 3410 prebivalcev Slovenije. Med regijami so seveda razlike - kar precej{nje v {tevilu prebivalcev, ki v njih `ivijo, ne veliko manj{e v {tevilu enot poslovnih bank (in v {tevilu ob-in), v primerjavi s tem pa relativno male v {tevilu prebivalcev na enoto (tabela 7). Podatki bi lahko bili opozorilo poslovnim bankam, ki imajo svoje enote v regijah pri dnu in na vrhu *tabele 7* ter hkrati tistim, ki svojih enot v regijah na vrhu *tabele* nimajo, vendar je do neke mere `e z na{imi ugotovitvami (na osnovi tabel 4 in 5) pojasnjeno, zakaj polo`aj v regijah pri vrhu *tabele* ni druga-en.

Tabela 7: [tevilu prebivalcev na enoto v regiji

[T.	REGIJA	[T. OB^IN V REGIJI	[T. PREB.	[T. PE+A	PREB. NA PE+A
5	Mariborska	22	328821	71	4631
4	Koro{ka	10	73708	19	3879
6	Pomurska	19	146861	38	3865
2	Gorenjska	15	191973	50	3839
12	Zasavska	3	45879	12	3823
9	Notranjska	5	49183	13	3783
11	Ljubljanska	20	472381	127	3720
7	Posavska	4	73723	26	2836
10	Primorska	7	100081	36	2780
8	Dolenjska	11	136160	49	2779
3	Celjska	20	233376	90	2593
1	Gori{ka	11	118681	47	2525
	SKUPAJ	147	1970827	578	
	POVPRE^JE	12,25	164236	48,17	3410
	STANDARDNI ODKLON	6,52	121965	32,44	651
	REL. ST. ODKLON (%)	53,23	74,26	67,35	19,09

Slika 9: [tevilu prebivalcev na enoto po ob-inah



Razlike na ravni ob-in so seveda ve-je kot na ravni regij, standardni odklon zna{a 72%, v povpre-ju pa naj bi v eni enoti opravljalo storitve 2990 prebivalcev. Grafi-no prikazuje stanje *slika 9*.

Zanimivo je, da pride v povpre-ju na enoto relativno manj prebivalcev v osrednjem delu dr`ave oziroma v okolici Ljubljane in Maribora. ter vi{je in razmeroma izena-eno {tevilu prebivalcev na enoto v ve-ini preostaih regij.

7. MRE@A BANKOMATOV

7.1 Razporeditev mre`e na ravni ob-in oziroma bli`ina enote posamezne poslovne banke pomembno vpliva predvsem na odlo-itve prebivalstva oziroma posameznika o izbiri poslovne banke, katere komitent naj bi postal. Tudi zaradi tega smo `e do sedaj prikazali del zvez med mre`o poslovnih bank in prebivalstvom v dr`avi. Za prebivalstvo pa je vedno pomembnej{a tudi mre`a bankomatov, o kateri bomo omenili le v okviru regionalne analize pomembna osnovna dejstva in ugotovitve.

7.2 V dr`avi deluje 334 bankomatov¹² dveh razli-nih mre` - t.i. "mre`a LB" s 273 bankomati in mre`a Plasis s 61 bankomati. Izstopajo-a strategija SKB banke d.d., ki smo jo opazili pri regionalni {iritvi poslovanja, se ka`e tudi pri mre`i bankomatov tako, da je SKB banka d.d. lastnik skoraj vseh bankomatov mre`e Plasis, v "mre`o LB" pa je povezano pribli`no dve tretjini slovenskih poslovnih bank. Gledano v celoti, so bankomati v Sloveniji razporejeni sorazmerno skladno s {tevilom prebivalstva v ob-inah (korelacijski

¹² Stanje marca 1996.

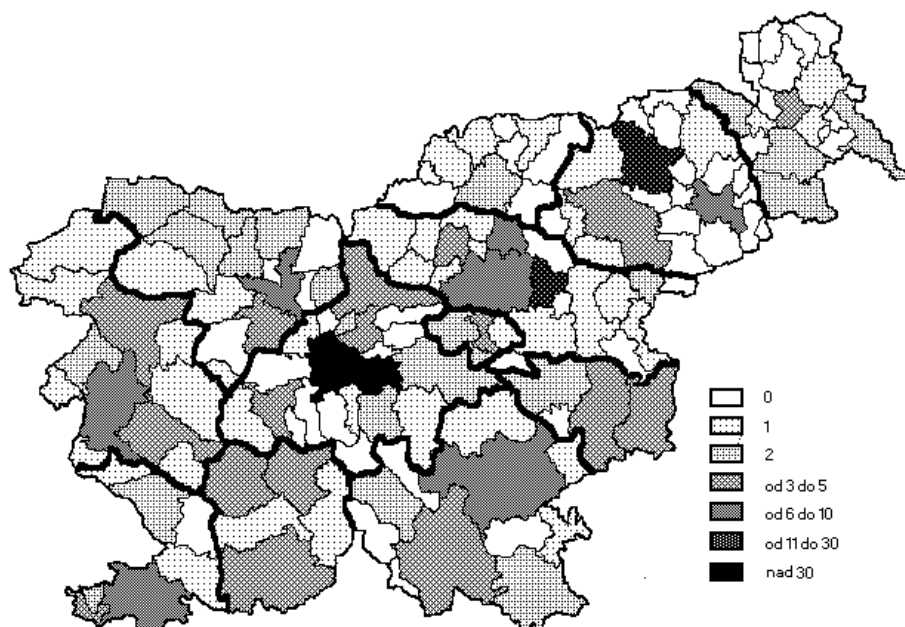
koeficient 0,9572), seveda pa se položaj med regijami dokaj razlikuje, saj v *tabeli 8 vidimo*, da razlika v {tevilu prebivalcev na bankomat med prvo in zadnjo regijo presega 10.500.

Tabela 8: [tevilu bankomatov ter povprečno {tevilu prebivalcev na bankomat v regijah

[T.	REGIJA	[T. BANKOMATOV			[T. PREB. / PREB.	[T. PREB. / BANKOMAT
		MRE@A LB	PLASSIS	SKUPAJ		
11	Ljubljanska	93	23	116	472.381	4.072
9	Notranjska	8	3	11	49.183	4.471
1	Goriška	23	2	25	118.681	4.747
10	Primorska	17	3	20	100.081	5.004
3	Celjska	37	5	42	233.376	5.557
2	Gorenjska	23	5	28	191.973	6.856
8	Dolenjska	14	5	19	136.160	7.166
7	Posavska	6	4	10	73.723	7.372
12	Zasavska	5	1	6	45.879	7.647
5	Mariborska	32	4	36	328.821	9.134
6	Pomurska	11	5	16	146.861	9.179
4	Koroška	4	1	5	73.708	14.742
	SKUPAJ	273	61	334	1.970.827	5.901

Vrstni red regij je bolj kot na vrhu, zanimiv na koncu tabele. Prvi- zaradi izstopajo-e visoke vrednosti koroške regije, drugi- pa zaradi {tirih regij na dnu tabele. Zanimivo je namre-, da so prav te regije tiste, v katerih pride v povpre-ju tudi najve- prebivalcev na enoto (*tabela 7*)¹³ ter da so koroška, pomurska in zasavska regije, v katerih imajo enoregionalne poslovne banke (*tabela 3*) ve- kot polovico vseh enot v regiji (*tabela 4*).

Slika 10: [tevilu bankomatov v ob-ini

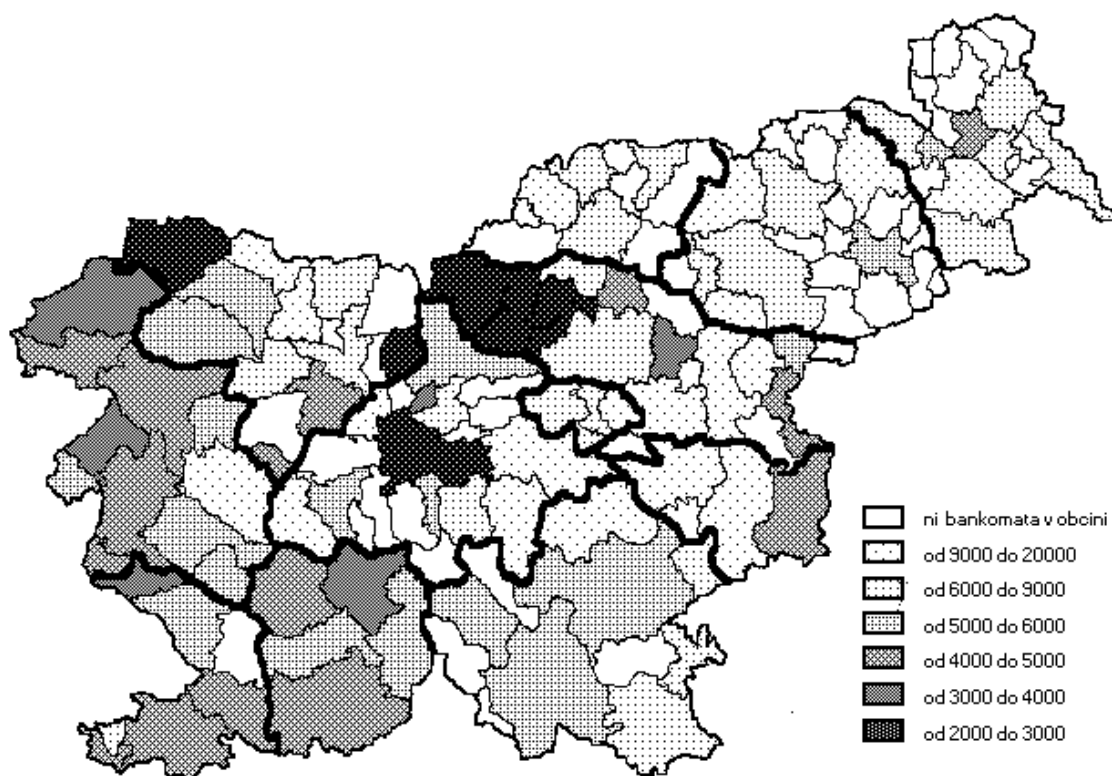


7.3 Na ravni ob-in (*slika 10*) nas ne presene-ajo zgostitve v obeh najve-jih mestih in regionalnih sredi{-ih, morda bolj opazne so (vsaj nekatere) ob-ine brez bankomata sploh.

¹³ Izjema je gorenjska regija, ki je v *tabeli 8* na sredini.

Glede na število prebivalcev na bankomat (slika 11) rahlo izstopa zahodni oz. jugozahodni del države, Savinjska dolina (bolj njen zgornji del; predvsem zaradi LB Splošne banke Velenje d.d.), občini Kranjska Gora in Cerklje na Gorenjskem ter seveda Ljubljana. Na severovzhodu države je v povprečju število prebivalcev na bankomat višje.

Slika 11: Število prebivalcev na bankomat v občini



8. SKLEPNI KOMENTAR

8.1 Prikazali smo nekatere značilnosti mreže bančnih enot v državi ter s tega vidika položaj posameznih poslovnih bank. Znanemu dejstvu, da se število poslovnih bank (v nasprotju s številom hranilnic) ne zmanjšuje, se pridružuje naša ugotovitev, da se je v preteklem dveletnem obdobju povečalo število srednjih in zmanjšalo število malih poslovnih bank. Proces dekoncentracije se je ustavil ob koncu leta 1994 na dokaj sprejemljivi ravni. Izračunali smo, da je imela ob koncu leta 1995 povprečna slovenska poslovna banka mrežo 19 enot, ki so poslovale v 3,6 regijah. Trend širitve mreže je jasno izražen pri večini poslovnih bank - v povprečju so imele skoraj dve enoti več kot pred dvema letoma, v novo regijo je z enoto razširilo poslovanje 14 poslovnih bank, v vseh regijah, razen ene, je s svojimi enotami prisotnih več poslovnih bank kot pred dvema letoma. Podatki dokazujejo, da močan položaj ene, (v sedmih primerih enoregionalne) poslovne banke, ostaja značilnost slovenskega banništva, pri tem pa izstopajo koroška, pomurska in zasavska regija (deloma se tem regijam pridružuje tudi Gorenjska). Potrdilo se je, da je ozemlje države dokaj dobro in na ustrezen način pokrito z mrežo bančnih enot, precejšnje medregionalne razlike pa

smo ugotovili pri pokritosti ozemlja z mrežo bankomatov.

8.2 Ta razmeroma kratka analiza na ravni celotnega bančnega sistema položaj predstavlja z določenega zornega kota in je vsebinsko omejena. Tovrstne analize na ravni poslovnih bank morajo namreč v osnovi združevati na eni strani klasično in podrobno razdelano analizo trga (ve se, kaj vanjo sodi) z analizo rentabilnosti mreže (vključno s stroškovno analizo, analizo produktivnosti dela in analizo organizacije dela). Verjeti bi bilo, da tiste slovenske poslovne banke, ki so širile in še vedno širijo svojo mrežo, tovrstne analize imajo, glede na to, da je njihovo ravnanje v nasprotju z dogajanjem v tujini¹⁴. Znana analiza podjetja Deloitte & Touche (odmevno predstavljena tudi v Sloveniji) napoveduje zatoni banknih enot, pri čemer se lahko vprašamo ali je ob izredni hitrosti razvoja informacijske in komunikacijske tehnologije ter plastičnega denarja, za zapisano ugotovitev sploh potrebna poglobljena analiza.

Se poslovanje mnogih majhnih agencij (predvsem na slovenskem podeželju, kjer so dnevne migracije v bližnji večji kraj običajne) ne omejuje skoraj izključno na to, kar bi lahko namesto 8, 24 ur na dan namesto njih delal bankomat? Bi se ne veljalo v marsikaterem primeru širiti ali na še pokritem prostoru okrepiti svojo prisotnost z novim bankomatom in ne z novo enoto? Ne nazadnje, se je število tistih uslužbenec bank, ki svoje delo opravljajo na okencih z instalacijo več kot 300 bankomatov širilo drže kaj zmanjšalo? Se lahko zgodi, da bo tisti segment individualnih komitentov, ki je za poslovne banke najbolj zanimiv, postopoma prešel ne le na poslovanje s plastičnim denarjem (kar se je v dobri meri še zgodilo) in s svojo poslovno banko ohranjal stik po telefonu, temveč omejil povezanost s poslovno banko na povezavo svojega osebnega računalnika z njenim računalnikom - ki bo lahko kjerkoli? In kjerkoli, povedano bolje - katerakoli še, bo lahko tudi poslovna banka.

Kolikšni so stroški (širitve) mreže enot najboljše vedo poslovne banke same, vendar, njihovi dobički so bili leta 1995 (vsaj v povprečju) zavidljivi. Malo drugače je, če jih razdelimo na t.i. revalorizacijski in realni del, precej drugače pa, če jih primerjamo s kapitalom poslovnih bank. Namreč njihove lastnike bolj kot višina dobička zanima donosnost njihovega kapitala - povedano okoličinam primerneje: naj bi jih. Ali ne bi nekaterih vprašanj slovenskega banništva (in morda celo denarne politike) bolj kot analiza poslovanja poslovnih bank, pojasnila analiza (poslovnih) motivov njihovih lastnikov? Kakorkoli še, zanimivo bo videti ali se bo širjenje mreže v Sloveniji še nadaljevalo?

LITERATURA IN VIRI

1. Demografska statistika št. 118 (28. maj 1996). - Statistični urad Republike Slovenije, Ljubljana 1996. Str. 31.
2. Repanšek Borut: Regionalna analiza poslovanja bank v Republiki Sloveniji. Prikazi in analize II/4 (december 1994). Banka Slovenije, Ljubljana 1994. Str. 71.
3. Sklep o merilih za ugotavljanje tržne koncentracije. Uradni list RS, št. 15 (16. III 1995). Ljubljana 1995.
4. The Future of Retail Banking - A Global Perspective. Deloitte Touche Thomatsu International, London, 1995. Str. 51.

¹⁴ "Tujina" bo le še nekaj kratkih let.

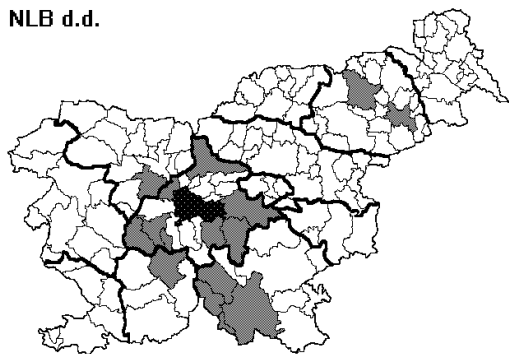
PRILOGA 1: Poslovne banke in njihova mre`a po regijah

[T.	REGIJA	POSLOVNA BANKA	VELIKOST	SEDE@ V REGIJI	[T. PE+A V REGIJI	DELE@ PE+A V REGIJI (%)
1	GORI[KA	NKBM d.d.	V		25	53,19
		Banka VIPA d.d.	S	1	12	25,53
		Abanka d.d.	V		2	4,26
		SKB banka d.d.	V		2	4,26
		UBK d.d.	M		2	4,26
		Krekova banka d.d.	S		1	2,13
		SIB d.d.	S		1	2,13
		Banka Creditanstalt d.d.	M		1	2,13
		M banka d.d.	M		1	2,13
	Skupaj		9	1	47	100,00
2	GORENJSKA	Gorenjska banka d.d.	V	1	31	62,00
		SKB banka d.d.	V		7	14,00
		M banka d.d.	M		5	10,00
		Abanka d.d.	V		3	6,00
		UBK d.d.	M		3	6,00
		NLB d.d.	V		1	2,00
	Skupaj		6	1	50	100,00
3	CELJSKA	Banka Celje d.d.	V	1	27	30,00
		LB Splo{na banka Velenje d.d.	S	1	17	18,89
		Hmezad banka, d.d.	M	1	17	18,89
		KB Triglav d.d.	S		10	11,11
		SKB banka d.d.	V		5	5,56
		Abanka d.d.	V		4	4,44
		M banka d.d.	M		3	3,33
		Ljudska banka d.d.	M		2	2,22
		UBK d.d.	M		2	2,22
		Krekova banka d.d.	S		1	1,11
		SIB d.d.	S		1	1,11
		SZKB d.d.	S		1	1,11
	Skupaj		12	3	90	100,00
4	KORO[KA	LB Koro{ka banka d.d.	S	1	10	52,63
		KB Triglav d.d.	S		4	21,05
		Abanka d.d.	V		3	15,79
		SKB banka d.d.	V		1	5,26
		Probanka d.d.	S		1	5,26
	Skupaj		5	1	19	100,00
5	MARIBORSKA	NKBM d.d.	V	1	34	47,89
		Abanka d.d.	V		8	11,27
		NLB d.d.	V		6	8,45
		SKB banka d.d.	V		4	5,63
		Banka Celje d.d.	V		3	4,23
		KB Triglav d.d.	S		3	4,23
		M banka d.d.	M		3	4,23
		Krekova banka d.d.	S	1	2	2,82
		Probanka d.d.	S	1	2	2,82
		SZKB d.d.	S		2	2,82
		Banka Creditanstalt d.d.	M		1	1,41
		Hmezad banka, d.d.	M		1	1,41
		Ljudska banka d.d.	M		1	1,41
		UBK d.d.	M		1	1,41
	Skupaj		14	3	71	100,00
6	POMURSKA	LB Pomurska banka d.d.	S	1	20	52,63
		SKB banka d.d.	V		6	15,79
		M banka d.d.	M		3	7,89
		NKBM d.d.	V		2	5,26
		UBK d.d.	M		2	5,26
		Abanka d.d.	V		1	2,63
		Krekova banka d.d.	S		1	2,63
		SIB d.d.	S		1	2,63
		SZKB d.d.	S		1	2,63
		Banka Creditanstalt d.d.	M		1	2,63
	Skupaj		10	1	38	100,00
7	POSAVSKA	LB Posavska banka d.d.	M	1	10	38,46

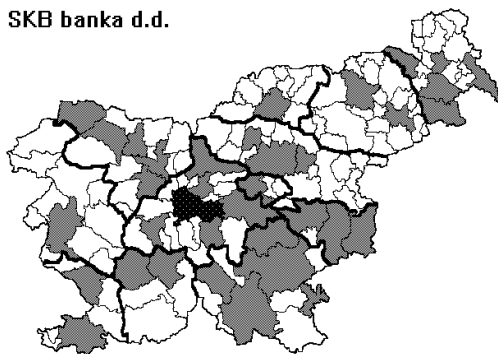
		Dolenjska banka d.d.	S		5	19,23
		M banka d.d.	M		5	19,23
		SKB banka d.d.	V		3	11,54
		Hipotekarna banka d.d.	M	1	2	7,69
		Banka Celje d.d.	V		1	3,85
	Skupaj		6	2	26	100,00
8	DOLENJSKA	Dolenjska banka d.d.	S	1	20	40,82
		NLB d.d.	V		9	18,37
		SKB banka d.d.	V		8	16,33
		M banka d.d.	M		5	10,20
		UBK d.d.	M		2	4,08
		Abanka d.d.	V		1	2,04
		Krekova banka d.d.	S		1	2,04
		SIB d.d.	S		1	2,04
		SZKB d.d.	S		1	2,04
		Ljudska banka d.d.	M		1	2,04
	Skupaj		10	1	49	100,00
9	NOTRANJSKA	Splošna banka Koper d.d.	V		6	46,15
		NLB d.d.	V		4	30,77
		SKB banka d.d.	V		2	15,38
		M banka d.d.	M		1	7,69
	Skupaj		4	0	13	100,00
10	PRIMORSKA	Splošna banka Koper d.d.	V	1	17	47,22
		Abanka d.d.	V		8	22,22
		SKB banka d.d.	V		3	8,33
		KB Triglav d.d.	S		2	5,56
		Banka VIPA d.d.	S		1	2,78
		Krekova banka d.d.	S		1	2,78
		Probanka d.d.	S		1	2,78
		Hipotekarna banka d.d.	M		1	2,78
		Ljudska banka d.d.	M		1	2,78
		M banka d.d.	M		1	2,78
	Skupaj		10	1	36	100,00
11	LJUBLJANSKA	NLB d.d.	V	1	53	41,73
		M banka d.d.	M	1	15	11,81
		UBK d.d.	M	1	14	11,02
		SKB banka d.d.	V	1	13	10,24
		Abanka d.d.	V	1	10	7,87
		LB banka Dom`ale d.d.	S	1	6	4,72
		KB Triglav d.d.	S	1	4	3,15
		SIB d.d.	S	1	3	2,36
		NKBM d.d.	V		2	1,57
		Splošna banka Koper d.d.	V		1	0,79
		Dolenjska banka d.d.	S		1	0,79
		Krekova banka d.d.	S		1	0,79
		Probanka d.d.	S		1	0,79
		SZKB d.d.	S	1	1	0,79
		Hipotekarna banka d.d.	M		1	0,79
		Hmezad banka, d.d.	M		1	0,79
		Bank Austria d.d.	S	1		0,00
		Banka Creditanstalt d.d.	M	1		0,00
		Banka Noricum d.d.	M	1		0,00
		Banka Societe Generale d.d.	M	1		0,00
		Factor banka d.d.	M	1		0,00
		Ljudska banka d.d.	M	1		0,00
	Skupaj		22	15	127	100,00
12	ZASAVSKA	LB banka Zasavje d.d.	M	1	8	66,67
		SKB banka d.d.	V		1	8,33
		KB Triglav d.d.	S		1	8,33
		Probanka d.d.	S		1	8,33
		M banka d.d.	M		1	8,33
	Skupaj		5	1	12	100,00

PRILOGA 2: Velike poslovne banke in njihova mreža ter število enot velikih poslovnih bank v ob-ini

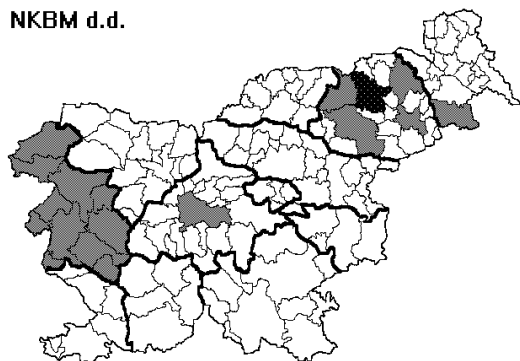
NLB d.d.



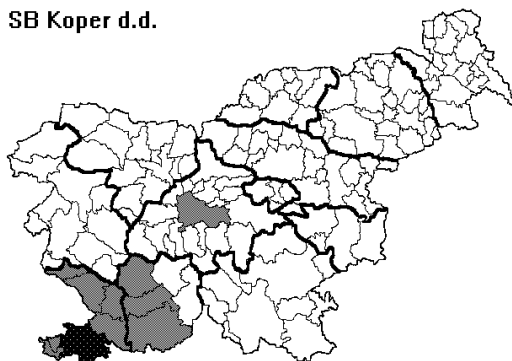
SKB banka d.d.



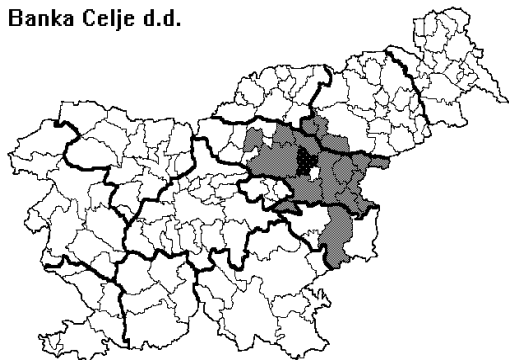
NKBM d.d.



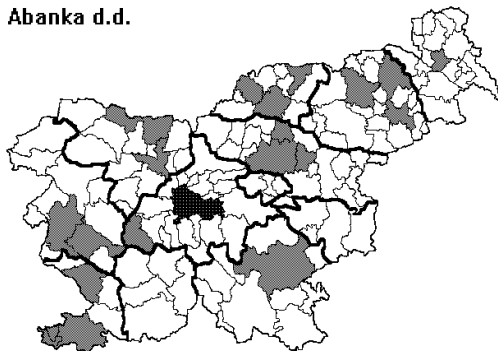
SB Koper d.d.



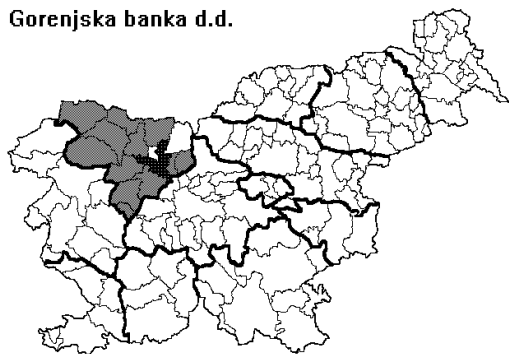
Banka Celje d.d.



Abanka d.d.



Gorenjska banka d.d.



ŠTEVILO VELIKIH P.B. V OBČINI

